

OBSAH

Úvod	13
------------	----

ROZMANITOST SVĚTA

Komunikace – obchod, umění a výměna znalostí	29
Transversála oikumeny – Indický oceán a Středozemní moře	30
Obchod na asijských a evropských pozemních cestách	37
Tajemný třetí světadíl	45
Výměna zboží a vědomostí – kupci a vyslanci, poutníci a vzdělanci	48
„Zlato“ z Byzance v mincovnách Arabů a Latinů	58
Obraz světa, kartografie a zeměpisné znalosti	65
Antické základy a středověké znalosti o světě	66
Multifunkčnost média	71
Mapy jako mnemonické pomůcky	72
Náboženská symbolika a kontemplace	73
Svět jako encyklopedie	77
Reprezentace moci	81
Nová vizualizace prostoru – regionální a portolánové mapy	83
Rozšíření a obnovení eurocentrického obrazu světa	87
Recepce Ptolemaiovy geografie	87
Nový svět a nové vědomosti	88
Náboženská rozmanitost Asie	91
„Světová náboženství“ v letech 600 až 1500	91
Hinduistická tradice v Indii	93
Buddhismus v jižní a jihovýchodní Asii	98
Čína a Japonsko	99
Buddhismus od éry dynastie Tchang	100
Taoismus v Číně	103
Buddhismus v Japonsku	104

Afrika jižně od Sahary – od sakrálních států k velkým říším	107
Státní útvary jižně od Sahary	108
Vznik subsaharských říší	111
Islamizace a rozvoj imperiální moci	115
Náboženství, politika a zrod islámu	120
Lokální struktury a akulturační tendence v Arábii pozdního starověku	121
Politická transformace staroarabské kmenové společnosti	124
Zrod islámu.	128
Židovská diaspora	132
Židé v byzantské říši	133
Židé pod islámem	135
Židé v západní křesťanské Evropě.	139

USPOŘÁDÁNÍ SVĚTA

Islámské říše	147
Budování státu a expanze	147
Utváření říše	149
Abbásovcí a rozdrobení islámského světa	153
Abbásovská centrální oblast – Egypt, Sýrie, Mezopotámie, Írán	153
Al-Maghrib – Západ (severní Afrika a Španělsko)	160
Má wará' an-nahr – Východ (Transoxanie, Indie)	162
Křížové výpravy	164
Cílové oblasti a průběh	164
Předpoklady – organizace – reakce.	167
Důsledky.	174
Nomádi mezi Asií, Evropou a Středním východem.	176
Stepní říše raného a vrcholného středověku	180
Mongolská říše (zhruba od roku 1200 až do poloviny 14. století)	185
Mongolská říše jako faktor kulturního propojování ve světových dějinách	192

Evropa – univerzalita a regionální rozmanitost	197
Systémy vlády na křesťanských územích kolem roku 600	197
Univerzální a partikulární koncepce v 8. a 9. století	199
Císařství a papežství za vrcholného středověku	202
Království vrcholného středověku – vývoj, zhušťování, pestrost	208
Vrchol a krize císařství a papežství ve 13. století	214
Změny a zhušťovací procesy v pozdním středověku	218
 Mocenský řád a koncentrace moci v muslimském světě.	229
Stát, identita, prostor	229
Vojenské mocenské prostředky a finanční základy	235
Vláda a společnost	239
 Střední a východní Asie.	245
Aristokratická císařství dynastií Suej a Tchang	246
Dynastie Sung a dobytelské dynastie Liao a Ťin	250
Mongolská světová říše a dynastie Ming.	251
 Indický subkontinent	256
Raný středověk v Indii (asi 550–1206)	256
Pozdní středověk v Indii (1206–1526).	262
 Konvergence a divergence politické a náboženské moci	265
Konvergence.	266
Obrat	271
Divergence	272
Mimoevropské poměry	285
 Města	289
„Město“ – „Města“ – Koncepce.	289
Kulturní krajiny	292
Mezoamerika a Jižní Amerika	292
Afrika na východě a jižně od Sahary	293
Čína	294
Japonsko	299
Indie	303
Blízký východ a severní Afrika	310
Srovnávací pohled	316

VÝKLAD SVĚTA

Cesty ke spáse – Čína a východní Asie	325
Rozmanitost nauk, mnichů, laiků a role státu	326
Formování buddhismu v Koreji a Japonsku	329
Představy o konci světa a soucit bódhisattvy	332
 Cíle a cesty spásy v Indii	 337
Náboženství v Indii	337
Základní koncepce myšlenky vysvobození	341
 Teologie, právo a filozofie v islámu	 352
Sunnité a šíité	352
Súfismus	357
 Cesty ke spáse ve středověké křesťanské kultuře	 364
Prvotní ztráta blaženosti	364
Boží jednání ke spáse člověka	365
Individuální jednání k dosažení spásy	368
Církev jako instituce zprostředkující spásu	372
Církevní právo	374
Svátosti	374
Misie	375
Dogmata	376
Hereze	379
Vita religiosa – svět klášterů a řádů	381
 Řád vědění v latinském středověku	 384
<i>Artes liberales</i> – dědictví antiky a patristiky	384
Obrat od <i>artes</i> k <i>divisio philosophiae</i> ve 12. století	387
Věda a moudrost – vědy od 13. do 14. století	395
 Zvědečtění a racionalita	 401
Ke genealogii středověkého vědění – rozvrhy a trendy	401
Ibn an-Nadím a suma světského vědění	403
K tradici antického dědictví vědění v Byzanci – Fótios	404
Dialektika pokroku – systémy zdůvodnění v rámci světa	404
Bohatství vědění a jeho předávání	408
Spálený chalífův poklad vědění	408
Počtářství a hvězdopravectví – Gerbert z Aurillaku	412
Monopoly vědění na Dálném východě	415

O židovském příspěvku k evropské kultuře vědění ve středověku	416
Primát rozumu a odkrývání přírody	419
— Náboženské a názorové boje rané scholastiky	419
— Zdůvodnění víry prostřednictvím rozumu	420
— Kosmos a fysis	421
— „Znal všechno pod sluncem“ – Abélard	422
— Cesty a působení nového kulturního transferu	424
Emancipace vědy	426
— Nový stav intelektuálů a jeho rozpory	426
— A přece platí, že „naše vědění je nevědění“ – Mikuláš Kusánský (1401–1464)	430
Výhled	433
Seznam literatury	437
Chronologický přehled	452
Rejstřík jmen osob, mytologických postav a národů	458
Rejstřík místních názvů	468